

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

טוראי פיליפ ארנצווייג ז"ל

בן צבי (הנריד) וגולדה

נולד בסטניסלב, רוסיה

ח' אדר א' תש"ח, 18/2/1948

התגייס באוגוסט 1967

שרת בחטיבת הצנחנים

נפל בעת מילוי תפקידו בשירותו

בתאריך כ"א באדר תשכ"ח, 21/6/1968

נקבר בהר הרצל

אזור: ד חלקה: 3 שורה: 12 קבר: 8

בן 20 בנופלו

קורות חיים

בן צבי (הנריד) וגולדה. נולד ביום ח' באדר א' תש"ח (18.2.1948) בסטניסלב אשר ברוסיה. את ראשית לימודיו היסודיים רכש ברוסיה ואחרי שגמר את לימודי ארבע הכיתות הראשונות עבר עם הוריו ובני משפחתו לפולין ושם המשיך את לימודיו בבית ספר באידיש. בפולין המשיך את לימודיו התיכוניים עד שגמר את בית הספר התיכון שם, עמד בבחינות הבגרות וקיבל תעודת גמר. הוא אהב כדורסל ופינג-פונג ובשעות הפנאי היה קורא ספרים לרוב. הוא התעניין מאוד בפוליטיקה ובכל מה שהתרחש בארצו ומחוצה לה. לבסוף נתעורר בו החשק לעלות לארץ והחליט כי אם ממשלת פולין תעשה קשיים בעניין העלייה לישראל הוא יעלה בלי הוריו ודרש את הוריו לבוא אחריו. כל המשפחה - והוא בתוכה - באה לארץ בשנת 1966. פיליפ פנה לעבוד בשדות ים וגם למד עברית. חיי הקיבוץ מצאו חן בעיניו מאד והיה לו חשק להישאר בו. אולם בגלל מצבם הכלכלי הקשה החליט לעזוב את

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

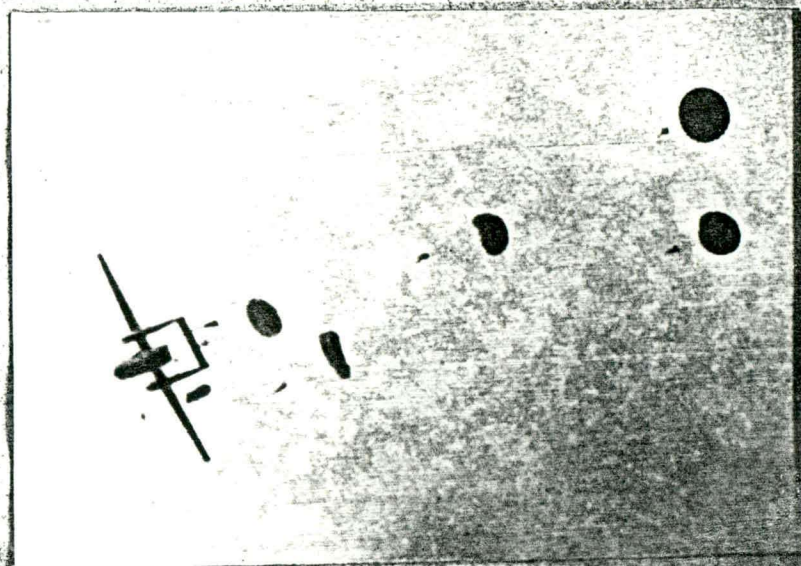
הקיבוץ ולצאת לעבודה כדי לעזור להוריו שלא עלה בידם להסתדר. הוא עבד בבית חרושת ואת משכורתו כולה נתן להוריו. בפרוץ מלחמת ששת הימים התאווה לשרת בצה"ל וב"טרמפ" נסע בשעת יריות אל קצין העיר ירושלים וביקש ממנו לשלחו לשירות במקום שיוכל להביא תועלת. קצין העיר ענה לו שיקראו לו בשעת הצורך ופיליפ נאלץ לחזור הביתה; זה היה ביום הראשון של המלחמה. בהגיעו הביתה נכנס למיקלט ובראותו כי המקום מלא נשים וילדים הסיח לפניהם את מר לבו, באמרו: "האם עתה מקומי פה? מקומי בחזית! איני מפחד! רוצה אני להילחם!" כמה חודשים אחרי תום מלחמת ששת הימים קיבל הודעה על גיוסו לצה"ל - באוגוסט 1967 והוא נתמלא שמחה, כי אהבה ללא גבול אהב את המדינה והיה מוכן לשרתה. כשהגיע יום גיוסו התנדב להיות חבלן צנחן כי אמר: "אני רוצה לנקום את נקמת חברי שנפלו במלחמת ששת הימים". בצבא היה חייל טוב ומסור ליחידתו. חבריו ומפקדיו אהבו את חברתו ואת נכונותו לכל. מדי בואו לחופשה ביום ששי היה מספר שחיילינו אמיצים ומסורים וכי דבר זה מוצא חן בעיניו כי אמר: "אנו צריכים למלא את תפקידנו בכל לבנו!" לא קרה שיתלונן על הצבא. תמיד היה אומר להוריו כשבת צחוק על פניו: "אצלנו לא כל כך קל - אבל מעניין. אני מרוצה ושמח שאני משרת בצה"ל". כך המשיך בשירותו עד ליום כ"א באדר תשכ"ח (21.3.1968) כאשר נפל בצאתו לפעולת תגמול נגד בסיסי החבלנים הירדניים, הידועה כמבצע כראמה (עיירה ממזרח לירדן, בה התרכזו וממנה יצאו חבלני האויב לשטח ישראל) הובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי שעל הר הרצל בירושלים.

נפשות של צנחן האמיל שופר עם כרמל

כבר את פיליפ אינצואל צל היותו עוד יצא צעיר בפועל.

היו שנים וידידים טובים, בימי הקרוב. אולי את כשרו הצמח
 יום פיליפ פיליפ היה חבר מאד יפה אמאל מאצח, אלה תמיד לעבור
 לחתול - זה היה אילן. בפועל הוא פזלם בלימודים. בפועל
 משפ. אינצואל אינצואל פיליפ צל חטא ערמיון ערמיון, אלה הוצב
 הכחש הקטן לא אפסר ערמיון ערמיון. פיליפ צל התחיל לעבוד
 כפי לעבור ערמיון, שנתקל בקשים. הן לו היתה תכנית שחש אולם
 אפסם אחי שירות צבאי בצרפת. כשהתחיל למחמל שש היום
 אפס לא היה עדיין מלואים ערמיון. בימי מחמל שש היום
 כשפיליפ היה למצא במקל קיטו, הוא לא היה יכול להשלים
 עם זה. הוא הילל מקופו. הוא כל הצמח ערמיון ערמיון בצבא
 ולא כאל עם ילדים ועם קשים. אמאל הוא לא היה עוד בשל
 עשית בצרפת כי הוא היה ערמיון חזק. ילא יצא עוד טוב ערמיון
 העברות. עמאל פיליפ צל התחיל לעשות מאמצים ערמיון
 ערמיון. הוא עשה מאמצים ערמיון ערמיון ערמיון.
 אחי צמח קצר הוא הוצע ערמיון שהוא ערמיון ערמיון
 צבאי בצנחן. א' אפסר היה עמאל את הילל למחמל ואל
 ערמיון כנפץ ערמיון שהוא מלואים ערמיון. הוא היה
 מאל שר הוצב ואלא, שהוא צנחן. בתקופה שירותו באחד
 היום כשנפץ לו שצריך ערמיון ערמיון כנפץ בשנת
 1968 הוא עשה כרמל מאמצים ערמיון ערמיון כרמל
 ואל ערמיון פקד בקר אולן ואמר, שאל מחי לא אחזק
 היתה תבואה לו פרחים ערמיון ערמיון. כשנפץ ערמיון, ערמיון
 אפס מכירים ערמיון ערמיון - אלה כבד היה ערמיון.
 הוא ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון, אלה הוא
 ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון
 ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון
 ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון
 ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון ערמיון

...הצ'ימ
אח'ם
זקוקים...

על חבר שני...
הוא היה...

כן. כמו בליר. הוא היה עלם עם עינים חומות וצוחקות.
שער קצר וחום ורצון ברזל. הוא רצה להיות צנוח
ולמרות כל הקשיים שעמדו בכנו הוא הפך לכזה, ואפשר
לומר עליו שהפך להיות צנוח אמיתי. צנוח בכל רמ"ח אבריו.
בשני מסדרים שהעפיקו לכלנו גאווה. הוא עמד בינו
במסדר השבעה לנשק שנערך למול הכתל ושבנו נשבענו כלנו
אמונים לנשק. ובמסדר שבו העניקו לנו את הכמתה האדומה,
יהונתן המוכססות.
אך עתה הוא איננו עמנו, ואנו כלנו עומדים במסדר
כבוד לכבודו הוא.
הוא היה...

הוא. פיליפ. ארג'ונז. שנפל בברמה

23.368

אנו מביאים בזאת את סיפורו של פיליפ ארנצוויג, הי"ד, תושב השכונה שנפל ב"מבצע כרמה" מפי אביו צבי.

פיליפ ארנצוויג

פיליפ ארנצוויג היה בנו הבכור של צבי בעל "מספרת פיליפ" שבשכונת שמואל הנביא. פיליפ ז"ל נפל ב- 21.3.68 במבצע "כרמה".

בן 19 היה במותו. משפחתו של מר צבי ארנצוויג נספתה כולה בשואה, ובנו היה "הבריאה הראשונה שיצר", והנסיון להקים מחדש משפחה.

צבי היה בעצמו חייל קרבי בצבא האדום בזמן מלחמת העולם השנייה ואף נפצע.

עם סיום שרותו בצבא היה לו רצון עז וצורך להקים מחדש משפחה. הוא נישא ברוסיה לאישה, ושם נולד פיליפ.

בשנת 66, המשפחה שמנתה 6 נפשות עלו ארצה. לפיליפ מלאו אז 18 שנים. כעבור שנה בארץ הוא התגייס לצה"ל ושירת כצנחן-חבלן. יצחק מרדכי היה אז מפקדו (כיום אלוף פיקוד הדרום).

לדברי צבי אביו, המשפחה לא ידעה דבר על שרותו הצבאי.

הכל היה סודי וחסי. "אני רק זוכר שהייתי מטפל ברגליו שהיו פצועות ממאמץ. מעולם לא ידעתי את טיבו של המאמץ, הוא בא לחופשות ולא ספר דבר".

ערב הנפילה

לפני הפעולה "בכרמה" הוא היה בבית בחופשה. איני יודע כיצד, אך נודע לו שמהו מתרחש, הוא הפסיק את חופשתו שהיתה אמורה להימשך יום נוסף. אני משער שהיה לו איזשהו אות, אך אני כמובן לא ידעתי דבר. מה שכן, שמעתי את נסיעת הטנקים שעברו ברחובות שבאזור שכונת שמואל הנביא לכון הבקעה.

פיליפ נחפז לצאת הוא אמר: "אבא אני מוכרח לצאת אני חייב לחזור לצבא". אני יצאתי ללוותו עד לרמזור, אך הוא לא חיכה, הוא אמר לי "אין לי זמן" וממש ברח, רץ.

למחרת, בשעה 12:00 בלילה דפקו בדלת. נכנסו 2 חיילים, איני זוכר האם היו חיילים או קצינים, כי בזמן הזה לא ראיתי ושמעתי שום דבר, הייתי במצב של חוסר הכרה ואפסיות.

זכרונות

רק שנה וחצי בארץ. הוא למד באולפן שבקיבוץ, ועדיין לא ידע טוב עברית. בלשכת הגיוס אמרו לו אתה עדיין לא יודע מספיק עברית, והוא ענה, בשביל מלחמה לא צריך לדעת עברית, אני באתי לארץ לעזור ולבנות ולא ללמוד. הוא חשב ללמוד משפטים באוניברסיטה, אני הלכתי לרשום אותו, אך הוא אמר לי: "אבא המצב בארץ לא טוב, זה מצב של מלחמה (לפני ששת הימים), ולכן זה לא זמן ללמוד, באנו לארץ לעזור לאחינו, זה זמן להילחם, לבנות את המדינה".

אני זוכר כאב שהיה חייל קרבי ועבר את המלחמה (מלח"ה-2) שישבתי עימו והסברתי לו את מה שהוא עלול להרגיש כחייל קרבי אם יקלע לשדה הקרב, את הפחד והחרדה. הסברתי לו שברגע שמרגישים את ריח המלחמה, אין כבר מה לפחד, כי אתה בעצם כבר במלחמה עצמה, אתה בתוך זה, ואין מה לברוח. צריך להתמודד. אני חושב שהוא הבין ובאמת לא פחד. הוא היה באמת בחור חזק ואמיץ, הוא לא חשש מדבר, הוא יצא מהבית עם הרבה אומץ וביטחון. יש לציין שהבחור היה עולה חדש

צבי ארנצוויג פתח מספרה בשכונה על שמו של בנו פיליפ, ובזה הנציח את זכרו. אקווריום הדגים שעומד במספרה הוא מעשה ידיו של בנו. יהי זכרו ברוך!

"מבצע כרמה"

מבצע כרמה בא בעקבות התקפות מלחמה ראשונות שבעקבות מלחמת ששת הימים בגזרת הירדן באוקט' 67, שכללו פגיעות במשקים אזרחיים וחיילים ששהו בגזרה. במשך הזמן שלאחר מכן רבו הנפגעים ולמעשה לא חדלו הקרבות בשני צידי נהר הירדן. ברור היה כי חייב לבוא שינוי במצב, וכך תוכננה פעולת כרמה שנערכה ב- 21.3.68. בכרמה - ישוב מצפון מזרח לגשר אלנבי שכן בסיס המחבלים הגדול ביותר בירדן. מכאן יצאו המחבלים לפעולותיהם בישראל.

בבוקר 21.3 יום ההתקפה יצאו כוחות שיריון וצנחנים של צה"ל דרך גשר אלנבי לגשר דמייה אל העיירה. אחד הכוחות נתקל בדרכו בריכוז של שריון ירדני וניהל איתו קרב קשה. בהתקדם כוחותינו החלו המחבלים להימלט מזרחה אך שם נתקלו בצנחנים שהונחתו במסוקים.

בסיום הפעולה נהרגו כ- 150 מחבלים, עשרות נישבו והובאו לארץ, כמו כן נפגעו עשרות מחבלים ירדנים וכן תותחים וטנקים רבים של צבא זה.

לכוחותינו 30 הרוגים ו- 70 פצועים, 4 טנקים, 4 זחלמים ומטוס פגועים.

היה זה קרב קשה מאד, ומס' הנפגעים לכוחותינו היה רב, אך הוא משמש נק' מפנה במלחמה שלאחר המלחמה בגזרת הירדן.

۱ کج ۱

[illegible][illegible][illegible]

Dzień dobry Filipku!

Na samym początku mam do Ciebie
suzet prośbę, nie gniewaj się na mnie za
opóźnienie w odpowiedzi.

Filip! Dziękuję bardzo za poinformowanie, w imieniu
mamy i swego.

Ty piszesz to pracujesz nie piszesz
jednak już czym, pytałem się już bożycie
dwa razy, proszę odpowiedzieć na to pytanie.

Trochę o sobie, to mamy o szkole.

Już wiem o tym że uczę się w Tel-Awivie,
to jest szkoła - eksterna, tzn. uczymy się
tylko tych przedmiotów, z których mamy
egzaminy na maturę. Przyjmuję to po klasie

11^{ej}. Ja będę zdawała na maturę
następujące przedmioty: matematyka, fizyka,
język, historia, angielski i rosyjski (rosyjs-
kiego mój ojciec uczy się sam bo w szkole

nie wykładają tego przedmiotu.)

Ła szkodę płacimy 100 f. miesięcznie,
za mało forsy to nie jest.

Napisz czy dostajesz listy z Polski, jeżeli
tak to do nowego. Czym się zajmujesz
poza pracę. Czy masz towarzystwo.

Kiedy masz zamiar iść do wojska (za do
wojska chyba nie idę, zapomniałem o mnie)

Pytaj się co chcesz wiedzieć. Ja nie
wiem co pisać, bo nie wiem co Cię
interesuje.

Teraz trochę nowości z Polski (od Ami'Ant):

1. Jonko Felrim jest w Technikum dentystycznym.
2. Borys — na medycynie.
3. Szymek Erlich i Fredek na matematyce.
4. Raika i Siśka na kursach pielęgniarskich.
5. Siśka Halpern wychodziła z miast z Janek.
6. Celina Drapacz jest już w Jerozolimie.

Resztę nowości mam nadzieję że
~~z~~ dostaniesz od Ciebie.

Masz serdeczne pozdrowienia od Rywki
 i Mani. Mania bardzo żałuje że nie
 może cię zaprosić na Turim do niej
 bo wyjeżdża do Harty. Ona ci bardzo
 chce zobaczyć. (to mi wygląda f bardzo
 podejrzanie). Chciałabym ci powiedzieć że
 Mania wyjeżdża, ale ja zostaję w Rmt-
 Eljan. Ja bardzo chyba nie mam
 czasu ze mną spędzić, jeżeli jednak
 będziesz w naszych okolicach proszę bardzo
 odwiedzić naszą rodzinę prowincyjną.

Napisz czy są szanse, jeżeli tak to
 kiedy. Na tym koniec.

Serdeczne pozdrowienia dla całej
 rodziny Erenwajgów, od rodziny Tajm.

Pa. Chętnie na odpowiedź.

Pozdrowienia od Władka (on ciwicy
 wprowadzić nie regularnie ale ciwicy).
 Daria bawka. Jolka.

[illegible]

11

[illegible][illegible]

זיוה הלכה האלונה אלו בחול לא
 אצו ~~היה~~ התרוב אצונה ארס וסילן באו
 אה האנים ארסא אלו ~~אצו~~ אצו היו הילך
 אצונה .. " אצו אלו אה אצו אה אלו

ג.פ.ר. היה איש רב אחרון תלמידו

۱۵۰

ב' ע'צ'ן / ה'א'ם ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם
 ה'ח'א'ם, ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם
 ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם
 ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם ה'ח'א'ם

ספר י' שנים ישיבה ישיבה ישיבה

[illegible]

הבדל באור

1. Mythos 11/1/2

2 השנה 1968 פיליפ פתח עצה
זכר לא היה סתם ג'אס, זה היה יום גדול
עפ"י. הוא מאלף אלה את המעצב
מיכאל ע"י זה המאלף בזמן המהירות
שנת הימים פיליפ היה בא במעט פ"י
למשך פילוס, כפי שיטתו אלה, אלה
בגלל שפיפ סך פילוס מעט חוצצים בארץ
כאן לא היה וכוח פתח ובלעם זה הוא
פ"י מאד ממוכח. בזמן שנותו הוא
גלל כולל זה ומעצב גדול עמדות
הוא היה חייב מצ"ן ואברהם עכ"ל
עמו פילוס במצב כחמדה פילוס
פיליפ היה מאלף, שהוא גם ממתן
זה היה בשקיעה כהוד גדול. הייתה
על פילוס שהוא מסכן את חייו, שפילוס
עקב על משפח. קשה לכתוב את עשרי א"ק
עבר על הורים ואפ"ל בזמן אחרי שקרא
באסון הפילוס שפיליפ פילוס ואברהם
עכ"ל איננו. עברו שפילוס עכ"ל
אחר עמו שבתורה ביתנו כאן יצא על
עכ"ל, אלה בקר-מצב של בן שפילוס

③ הוא כבר מוכר עבדות.

עבדתי מבצע כרמל פזמנו אולם בשביל
הי-מצוד ופזמנו כרמל את פועלי ג.ע.
וכאשר שבו לא נפל, היו ביטחון את כל
האדם של הי-מצוד אצלנו בעל
שפועל כבר איננו.

הוא פיר כח בן שמו
אנו באולם לא נשכח אותו.
לילד + המכשיר
כונס